

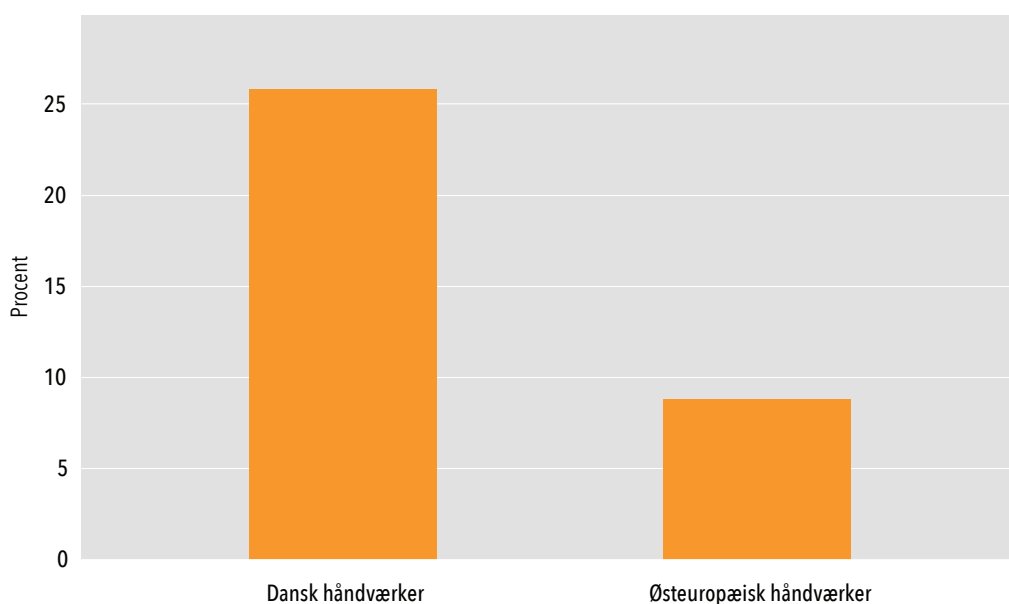
Lille accept af østeuropæiske håndværkeres sorte arbejde

Kun få danskere accepterer, at østeuropæere arbejder sort i Danmark. Det viser en ny undersøgelse fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed. Forskningsenheden har i mange år forsket i omfanget af sort arbejde i Danmark og i danskernes moral i forhold til sort arbejde og skattesnyd mere generelt.

Én ud af ti danskere accepterer, at en østeuropæisk håndværker tjener 1.500 kr. sort om måneden. Andelen stiger til én ud af fire, hvis der i stedet er tale om en dansk håndværker. Danske håndværkeres sorte arbejde accepteres altså i langt højere grad end østeuropæiske håndværkeres sorte arbejde.

I undersøgelsen har forskerne spurgt knap 1.600 danskere om deres holdning til, at en håndværker tjener 1.500 kr. sort i gennemsnit hver måned. Svarpersonerne blev tilfældigt fordelt i to grupper. Den ene gruppe blev spurgt om accepten af en *dansk* håndværkers sorte arbejde, mens den anden gruppe blev spurgt om accepten af en *østeuropæisk* håndværkers sorte arbejde. I begge tilfælde kunne svarpersonerne enten svare ja eller nej til, at det sorte arbejde var acceptabelt. Andelen, der accepterer det sorte arbejde, viste sig at afhænge meget af håndværkerens nationalitet. Mens 26 % accepterer indtægten på 1.500 kr. sort om måneden, hvis der er tale om en dansk håndværker, accepterer kun 9 % samme sorte indtægt, hvis håndværkeren er østeuropæisk.

Figur 1. Andel, der accepterer en håndværkers sorte arbejde, opdelt på håndværkerens nationalitet

Andel af et repræsentativt udvalg af danskere, der har svaret "ja" til, at det er acceptabelt, at en dansk/østeuropæisk håndværker tjener 1.500 kr. sort om måneden.

Kilde: ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Accepten af sort arbejde er større blandt de unge

Flere unge end ældre accepterer sort arbejde. Undersøgelsen viser også, at andelen, der accepterer en månedlig sort indtægt på 1.500 kr., falder med alderen. Det gælder, uanset om der er tale om en dansk eller en østeuropæisk håndværker. Blandt de 18-29-årige synes ca. 45 %, at det er acceptabelt for en dansk håndværker at have en sort månedsindkomst på 1.500 kr. I samme aldersgruppe finder ca. 25 % det acceptabelt, hvis det i stedet er en østeuropæisk håndværker, pengene går til. Blandt de 60-74-årige accepterer 15 % scenariet med en dansk håndværker, mens kun godt 5 % accepterer scenariet med en østeuropæisk håndværker.

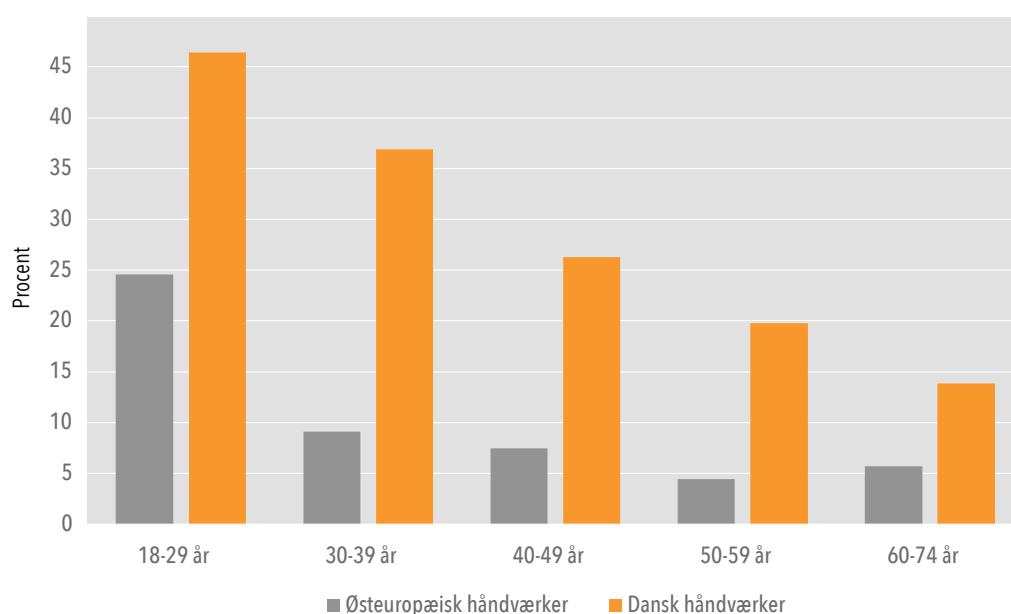
Danskerne accepterer ikke skattesnyd

Selvom en del danskere accepterer nogle former for sort arbejde, er det ikke et udtryk for, at danskernes generelle skattemoral er lav. Undersøgelsen viser nemlig også, at hvis det drejer sig om skattesnyd mere generelt, accepterer de færreste det.

Beder man danskerne om at tilkendegive deres accept af skattesnyd på en skala fra 1 til 10, vil tre ud af fire sige, at skattesnyd slet ikke er acceptabelt (svare ”1”). Selv blandt dem, der synes, at håndværkerens månedlige sorte indtægt på 1.500 kr. er i orden, svarer knap halvdelen, at skattesnyd slet ikke er acceptabelt. Den lave accept af skattesnyd er på linje med tidligere undersøgelser fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed og med resultater fra andre undersøgelser som f.eks. European Social Survey (2004), hvor Danmark er placeret blandt lande med den højeste skattemoral.

Undersøgelsens to resultater kan synes paradoksale: Hvordan kan man være så afvisende overfor skattesnyd, men alligevel acceptere sort arbejde, som jo er en form for skattesnyd? Her peger spørgsmålet med variationen af håndværkerens nationalitet muligvis på en del af forklaringen. Accepten af sort arbejde afhænger i høj grad af, hvem der udfører arbejdet. Nogle må gerne, andre ikke. Når vi tænker på henholdsvis sort arbejde og skattesnyd, er det sandsynligt, at vi tænker i konkrete, og meget forskellige, scenarier for henholdsvis sort arbejde og generelt skattesnyd. Overordnet set står sort arbejde tilbage som en mere accepteret delkomponent af skattesnyd. Man kan sige, at danskernes skattemoral er høj – med undtagelser.

Figur 2. Accept af en håndværkers sorte arbejde på tværs af svarpersonens alder og håndværkerens nationalitet

Andel af et repræsentativt udsnit af danskere, der har svaret ”ja” til, at det er acceptabelt, at en dansk/østeuropæisk håndværker tjener 1.500 kr. sort om måneden. Opdelt på respondentens alder.

Kilde: ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Metode

Resultaterne bygger på data fra web- og telefon-interview indsamlet i løbet af efteråret 2017 af Danmarks Statistik for ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed. Datamaterialet består af observationer for ca. 1.600 individer, der bl.a. har besvaret spørgsmål om deres holdning til sort arbejde og skattesnyd. I relation til accepten af sort arbejde fik halvdelen af respondenterne spørgsmålet, om det er acceptabelt, at en *dansk* håndværker i gennemsnit tjener 1.500 kr. om måneden på sort håndværksarbejde, mens den

resterende halvdel fik samme spørgsmål, blot om en *østeuropæisk* håndværker.

Opdelingen af stikprøven i de to delstikprøver er randomiseret, så de to grupper af respondenter i princippet kommer til at ligne hinanden på tværs af både målbare og ikke-målbare baggrunds-karakteristika. På den måde kan eventuelle forskelle i accepten af sort arbejde tilskrives variationen i spørgsmålsformuleringen, dvs. dansk versus øst-europæisk håndværker.

Undersøgelsens publicering:

Hansen, Lise Lam, Camilla Hvidtfeldt og Peer Ebbesen Skov (2019).

Danskernes skattemoral og holdning til sort arbejde.

Arbejdsrapport nr. 56. ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Nyt fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed. (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning i enheden.

Nyhedsbrevet er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser fra forskningsenheden på: www.rockwoolfonden.dk/forside/forskning